

NIEUWSbrief

CI-Team Zuid-Oost-Nederland

| januari 2022 |

Beste lezer,

Aan het begin van dit nieuwe jaar 2022 houdt Corona ons nog steeds in zijn greep. Desondanks proberen wij de zorg voor al onze CI-dragers zo goed mogelijk te laten doorgaan. Zo zijn er de afgelopen maanden ook weer een aantal nieuwe CI's geplaatst en hebben er nieuwe revalidaties plaatsgevonden. Hier zijn we uiteraard heel blij mee!

Omdat het leven niet stil staat, geven we in deze nieuwsbrief een nieuw overzicht van de accessoires die samen met een CI gebruikt kunnen worden om communicatie in verschillende situaties makkelijker te maken. Het gaat hierbij om accessoires voor TV, maar o.a. ook voor telefoneren en beter spraakverstaan in rumoerige situaties.

Soms gebeurt het dat iemand na het krijgen van een CI (meer) last krijgt van tinnitus. De collega's van het tinnitusteam hebben hierover een stukje geschreven. Wat heeft tinnitus te maken met een CI? En wat kunnen we eraan doen?

Wist u dat psychosociale ondersteuning een belangrijke pijler is van de zorg rondom CI? Zowel in het voortraject als tijdens de revalidatie vinden gesprekken plaats tussen de CI-drager en een maatschappelijk werker van het team. Wanneer blijkt dat er meer begeleiding nodig is, kan deze op maat uitgebreid worden.

Onze standaard rubriek "aan het woord" mag natuurlijk ook niet ontbreken! Deze keer vertelt Martijn Stiekema hoe de beslissing om voor een CI te gaan zijn leven heeft veranderd.

Afsluiten doen we deze nieuwsbrief met het rondje "even voorstellen". In locatie Venlo hebben de laatste tijd enkele verschuivingen plaatsgevonden: Kim Douma en Guido Cattani nemen daar de fakkel over van Karen Stemkens en Sander Hendrix en stellen zich aan u voor.

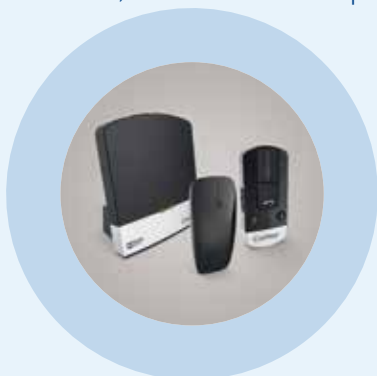
Wij wensen u veel leesplezier en daarnaast bovenal een goede gezondheid!

De nieuwsbriefredactie

Uw CI en draadloze accessoires

Enkele nieuwsbrieven geleden plaatsten we een overzicht van de diverse mogelijkheden om met uw CI te luisteren naar TV en muziek, om te telefoneren en om beter te verstaan op afstand of in een groep. Intussen zijn er alweer een flink aantal nieuwe CI processoren op de markt gekomen, die ook weer nieuwe mogelijkheden met zich meebrengen. Tijd dus voor een update!

De processoren van Cochlear (**in het geel**) kunnen gebruik maken van 3 draadloze accessoires: een TV streamer, een Phone clip of een Mini microfoon (Mini mic 2+). Deze 3 accessoires zijn compatibel met zowel de CP1000, Kanso als Kanso 2 processoren.

Als u beschikt over een iPhone of specifiek model Android telefoon én een CP1000 of Kanso 2 processor, kunt u rechtstreeks via bluetooth uw telefoon met uw processor verbinden. Zo hoort u het geluid van de telefoon en/of geluidsfragmenten die u wenst te beluisteren via uw telefoon direct in uw CI, zónder dat u nog een extra apparaatje zoals een Phone clip nodig heeft. Voor andere telefoons of een Kanso processor blijft een Phone clip wel noodzakelijk om draadloos te kunnen telefoneren.

Bij Advanced Bionics (**in het blauw**) zijn op dit moment 2 processoren op de markt. Bij de Naida CI Q90 zal veelal gewerkt moeten worden met een Compilot als schakelstation of met een CI connect ontvanger die op de processor aangesloten wordt. Bij de nieuwe Naida CI Marvel processor is de bluetooth ingebouwd, en

dient er niets meer om de hals gedragen te worden om verbinding te maken met randapparatuur zoals mobiele telefoon of TV.

MED-EL (**in het oranje**) heeft met de Audiolink een eigen streamer die bruikbaar is met al hun processoren. Via de audiolink kunt u TV luisteren, mobiel telefoneren, muziek beluisteren én u kunt hem als aparte microfoon gebruiken. Mobiel telefoneren en geluidsfragmenten streamen via uw telefoon zónder extra apparaatje kan bij de Sonnet (2) processoren via het Audiostream hoesje, dat over de processor heen geschoven wordt. Dit wel op voorwaarde dat u beschikt over een compatibele telefoon of tablet.

In de tabel hiernaast wordt vaak verwezen naar een Roger systeem. Dit is een uitgebreid systeem van het merk Phonak met diverse microfoons die over veel mogelijkheden beschikken. Deze microfoons worden veel gebruikt bij professionele activiteiten (denk aan vergaderingen) en in het onderwijs. Enkele voorbeelden zijn de Roger Select, de Roger Touchscreen mic en de Roger ON. Meestal kunnen deze microfoons ook aangesloten worden op de TV of via bluetooth met een mobiele telefoon verbonden worden. Daarom ziet u dat het Roger systeem vaak in de tabel terugkomen als alternatieve mogelijkheid om bv. TV te kijken of mobiel te telefoneren. Let wel, de vergoeding van een Roger systeem moet altijd apart aangevraagd worden. Let wel op, wanneer u gebruik wil maken van het Roger systeem in combinatie met een CI processor heeft u

altijd nog een aparte ontvanger nodig: deze ontvanger zorgt voor de verbinding tussen uw CI processor en de Roger microfoon. Hier zijn verschillende mogelijkheden: het eenvoudigste is een ontvanger die via ringleiding werkt (een nekbus). Sommige ontvangers kun je op de processor zelf aansluiten (een soort van opzetstukje), en bij de nieuwe Naïda CI Marvel van Advanced Bionics is de ontvanger zelfs helemaal geïntegreerd. Tot slot

kan een ontvanger soms aangesloten worden op een ander draadloos accessoire, zoals een Compilot of Mini mic 2+, waardoor dit accessoire er de functie van Roger ontvanger bij krijgt.

Voor meer informatie over (één van) deze hulpmiddelen en de vergoedingsmogelijkheden, kunt u contact opnemen met het CI-team.

U wilt: U heeft een:	Geluid TV rechtstreeks in processor horen	Draadloos mobiel telefoneren	Muziek beluisteren via telefoon of tablet	Beter verstaan in een (kleine) groep	Iemand beter verstaan op afstand
Cochlear CP1000	Cochlear TV streamer; ringleiding; Roger systeem	Rechtstreeks via bluetooth ¹ ; Cochlear Phone clip	Rechtstreeks via bluetooth ¹ ; Cochlear Phone clip; Cochlear Mini mic 2+ (aansluiting via kabel)	Cochlear Mini mic 2+ of Roger systeem	Cochlear Mini mic 2+ of Roger systeem
Cochlear Kanso	Cochlear TV streamer; ringleiding; Roger systeem	Cochlear Phone clip	Cochlear Phone clip	Cochlear Mini mic 2+ of Roger systeem	Cochlear Mini mic 2+ of Roger systeem
Cochlear Kanso 2	Cochlear TV streamer; ringleiding via mini mic 2+; Roger systeem	Rechtstreeks via bluetooth ¹ ; Cochlear Phone clip	Rechtstreeks via bluetooth ¹ ; Cochlear Phone clip; Cochlear Mini mic 2+ (aansluiting via kabel)	Cochlear mini mic 2+ (of Roger systeem)	Cochlear Mini mic 2+ (of Roger systeem)
Advanced Bionics Naïda CI Q90	Compilot I met TV-link of Naïda CI connect met TV connector; ringleiding; Roger systeem	Compilot I of Naïda CI connect	Compilot I of Naïda CI connect	Roger systeem	Phonak Remote mic met Compilot of Roger systeem
Advanced Bionics Naïda CI Marvel	TV connector; ringleiding; Roger systeem	Rechtstreeks via bluetooth naar alle modellen	Rechtstreeks via bluetooth naar alle modellen	Roger systeem	Phonak Partner mic of Roger systeem
Med-El Sonnet	Audiolink; ringleiding	Audiolink of AudioStream ²	Audiolink + app ³ of AudioStream ²	Audiolink of Roger systeem	Audiolink of Roger systeem
Med-El Sonnet 2	Audiolink; ringleiding	Audiolink of AudioStream ²	Audiolink + app ³ of AudioStream ²	Audiolink of Roger systeem	Audiolink of Roger systeem
Med-El Rondo 2	Audiolink; ringleiding	Audiolink	Audiolink + app ³	Audiolink of Roger systeem	Audiolink of Roger systeem
Med-El Rondo 3	Audiolink; ringleiding (adapter)	Audiolink	Audiolink + app ³	Audiolink of Roger systeem	Audiolink of Roger systeem

¹ enkel naar iPhone en sommige Android modellen: voor een overzicht van de compatibele modellen zie www.cochlear.com/compatibility

² enkel naar compatibele apparaten, zie www.medel.com/nl/hearing-solutions/accessories/connectivity/audiostream

³ via de additionele Audio2ear app

Definitie

Tinnitus Aurium is de medische term voor oorsuizen. Het Latijnse 'tinnire' betekent bellen of rinkelen, 'aurium' betekent 'van het oor'. Iemand met tinnitus neemt voortdurend een geluid waar in het oor of in het hoofd (fluiten, suizen, brommen, zoemen en soms meerdere geluiden door elkaar) zonder dat er een geluidsbron in de omgeving aanwezig is. Tinnitus wordt alleen door de persoon zelf waargenomen en kan dus niet door een ander worden gehoord.

Tinnitus: wat is het, en wat heeft het te maken met een CI?

In Nederland zijn er ongeveer twee miljoen mensen (15%) die in meer of mindere mate een geluid horen zonder externe bron. Dat kan een piep zijn, een brom of een suis: we noemen dat 'tinnitus'. Ca. 340.000 mensen (3-4%) zoeken hulp voor de klachten en circa 60.000 personen in Nederland worden in zeer ernstige mate belemmerd door de tinnitus (NIPO, 2002). In uitzonderlijke gevallen ontstaan er ernstige concentratie- en slaapproblemen, angst, somberheid en vermoeidheid. Er is een sterke relatie met gehoorverlies, dus ook bij CI-gebruikers kan tinnitus voorkomen. Daarom geven we graag wat meer uitleg hierover.

Hoe ontstaan tinnitusklachten?

Tinnitus is een ongewenste geluidsprikkel die erg lijkt op een chronische pijnprikkel. Als wij deze ongewenste geluidsprikkel waarnemen, dan kan deze soms een negatieve en bedreigende betekenis krijgen. Dan kan angst of irritatie ontstaan. Er wordt gezocht naar de oorzaak of de bron van het geluid, en zelfs schade en/of letsel. Omdat de oorzaak van de tinnitus en schade/ letsel niet kunnen worden gevonden of aangetoond en er geen medische oplossing voorhanden is, wordt de angst en/of irritatie steeds groter. Dat betekent dat er ook onvrijwillige aandacht naar de tinnitus gaat, zodanig dat het moeilijk is je aandacht ergens anders op te richten, of je op iets anders te concentreren. Daarnaast ontstaan vaak ook vermijdings- en ontsnappingsneigingen om 'het geluid niet te willen horen'. Dit uit zich vaak in het maskeren van het tinnitustgeluid door middel van andere geluiden, het vermijden van harde geluiden, het vermijden van stilte. Bij CI-gebruikers zien we soms dat het CI steeds minder of zelfs niet meer gedragen wordt. Hierdoor kan het zijn dat het dagelijkse leven helemaal in het teken van (het niet willen horen van) de tinnitus komt te staan.

Het effect van een CI op tinnitusklachten is niet eenduidig op voorhand te voorspellen. Het eerste doel van een CI is altijd om beter/meer te kunnen horen en verstaan. Bij een groot deel van de CI-dragers zorgt het CI ook ervoor dat tinnitusklachten verminderen; in een kleine groep blijft de tinnitus hetzelfde na implantatie, en uitzonderlijk kan tinnitus na implantatie erger worden. Uit onderzoek weten we echter dat het niet zozeer de luidheid van de tinnitus is die zorgt voor de tinnitustlast, maar de reactie van de hersenen op het geluid. Het is dus niet gezegd dat als er een tinnitus zou ontstaan, of een bestaande tinnitus die luider zou worden, dat dit per definitie ook een verhoogde last van de tinnitus betekent. Er zijn mensen met een relatief zacht tinnitustgeluid die hier veel last van hebben en er zijn mensen met een relatief hard geluid die weinig tot geen last van hun tinnitus hebben.

Wat doe je eraan?

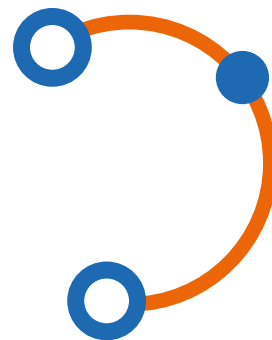
Mensen die ten gevolge van een CI een tinnitus ontwikkelen of meer last krijgen van hun bestaande tinnitus, kunnen vaak heel goed geholpen worden met cognitieve gedragstherapie binnen ons tinnitusteam. De behandeling richt zich op het 'hertrainen' van het brein in het waarnemen van het tinnitus signaal. Hierdoor kan de tinnitus een neutraal signaal worden, waardoor men geen vermijdende of ontspannende handelingen meer hoeft uit te voeren, de stemming verbetert en angst kan afnemen. In het algemeen zien we hierdoor een verbetering van de kwaliteit van leven. De behandeling is gebaseerd op cognitieve gedragstherapeutische technieken (CGT).

Meer informatie over ons tinnitusteam vindt u hier: kno.mumc.nl/tinnitus

Lobke Dauven (psycholoog) en Erwin George (klinisch-fysicus audioloog)

Wisseling van de wacht bij CI-team, locatie Venlo

Sommigen hebben het al gemerkt in regio noord: er heeft een wisseling van de wacht plaatsgevonden binnen het CI-team in Venlo. Karen Stemkens en Sander Hendrix hebben hun CI taken overgedragen aan Guido Cattani en Kim Douma.

Een wisseling van de wacht is nooit verkeerd en geeft andere audiologen de ruimte om het ongelooflijk mooie vak dat CI is, binnen de audiologie te mogen gaan uitvoeren. Guido en Kim zullen zich zelf aan jullie voorstellen verderop in deze nieuwsbrief. Sander en Karen blijven werkzaam bij Adelante maar hebben hun aandacht nu op andere gebieden van de audiologie gevestigd.

Nog een woord van dank aan jullie, onze patiënten: Wij (Sander en Karen), hebben jullie met hart en ziel een stuk op jullie CI-pad mogen begeleiden. Dank jullie wel hiervoor. Voor het vertrouwen, voor de lach en de traan, en voor de vele mooie momenten die we samen hebben mogen beleven.

Jullie zijn in goede handen bij het aangepaste CI-team in Venlo!

Sander en Karen

Aan het woord

In deze rubriek komen CI-dragers aan het woord die graag hun eigen persoonlijke ervaringen op CI-gebied willen delen. Ditmaal Martijn Stiekema.

Mijn ervaringen met CI:

Mijn naam is Martijn, ik ben 42 jaar oud en ben zo lang als ik mij kan herinneren al slechthorend. Ik draag vanaf mijn 4e levensjaar aan beide oren een gehoorapparaat. Gedurende mijn schooljaren, studie en later tijdens mijn eerste werkjaren kon ik mij hier prima mee redden. In de afgelopen 5-10 jaar is mijn gehoor alleen langzaam verder achteruit gegaan, met name in de hoge tonen. In eerste instantie merkte ik daar niet zoveel van: ik heb het lange tijd kunnen compenseren met beter opletten wanneer mensen tegen me spreken aangevuld met liplezen. In mijn werkomgeving merkte ik vooral dat telefoneren steeds moeilijker werd en in de laatste jaren zelfs helemaal onmogelijk. Sociaal merkte ik dat communiceren in groepen ook steeds moeilijker werd. Thuis werd het voor mijn vrouw en dochter ook steeds lastiger om met mij te communiceren.

Toen ik eind 2019 bij de KNO-arts gehoortesten heb gedaan werd dit beeld bevestigd. Zij adviseerden mij om contact op te nemen met het CI-team in Maastricht. Tussen begin 2020 en augustus 2020 (met enige vertraging vanwege de Corona-maatregelen) heb ik bij het MUMC+ diverse onderzoeken ondergaan waaruit kwam dat ik een geschikte kandidaat zou zijn om een CI te laten implanteren.

Het is niet een heel gemakkelijke keuze geweest: ik hoorde met beide oren toch nog wel iets, en je denkt toch: wat als het helemaal niets wordt en mijn gehoor in het te opereren oor helemaal weg valt? Ben ik dan niet nog verder van huis? Uiteindelijk hebben we toch

voor de operatie gekozen, omdat de verwachting was dat er in de komende jaren helemaal niets meer van het restgehoor zou overblijven.

Eind oktober 2020 was het zo ver. De operatie zelf is heel voorspoedig verlopen en ook de dagen daarna had ik geen fysieke klachten. Een maand na de operatie kreeg ik uiteindelijk mijn nieuwe CI processor. Uit de voorlichting van het MUMC+ wist ik dat ik de eerste tijd weinig meer zou horen dan digitale piepjes en kraakjes. In de drie maanden hierna verbeterde dit snel: met hulp van het revalidatie-programma van het MUMC+ ging mijn gehoor per week vooruit. In het begin kon ik losse woorden herkennen tussen een geruis van piepjes en watergeluiden, maar na een paar maanden is dit geheel verdwenen.

Inmiddels ben ik een jaar verder. De verbeteringen in mijn gehoor zijn groot: thuis kan ik weer goed met mijn dochter en vrouw communiceren, zonder luid te spreken of oogcontact te houden. Op mijn werk kan ik ook beter communiceren en met name ook telefoneren. Ik kan nu beter aan de telefoon spreken en verstaan dan ik ooit eerder in mijn leven heb gedaan.

Wanneer ik buiten loop hoor ik de vogels weer: ook vogelgeluiden waren in de laatste jaren, eigenlijk zonder het te merken, geheel weggefallen. Juist nu ik een CI-implantaat heb hoor ik hoeveel normale omgevingsgeluiden ik in de tijd was kwijt geraakt. Het nemen van een CI is voor mijzelf de beste beslissing geweest die ik kon nemen.

Psychosociale begeleiding binnen CI-team ZON. Wat zijn de mogelijkheden?

Binnen het CI-team van het CI-team Zuid-Oost-Nederland is maatschappelijk werk standaard betrokken. Dit betekent dat u tijdens uw CI-traject op meerdere momenten één van onze maatschappelijk werkers zult zien.

Tijdens het voortraject

Zodra u (mogelijk) in aanmerking komt voor een CI, vindt er een gesprek plaats met een maatschappelijk werker. Deze kijkt samen met u naar de impact van het gehoorverlies op uw dagelijks functioneren. Wat betekent het voor u dat u minder kunt horen? In welke situaties heeft u het meest last van uw slechthorendheid? Hoe gaat u hiermee om? Of merkt u dat u erg onzeker bent geworden sinds u verminderd hoort en sluit u zich daardoor sneller af van mensen waardoor uw wereld steeds kleiner wordt? Ook kan het zijn dat er bijvoorbeeld door het verlies van gehoor, problemen op het werk (zijn) ontstaan. Hoe gaat u hiermee om? Maatschappelijk werk kan u hierin ondersteunen en samen met u, en in sommige gevallen samen met de werkgever, kijken naar de (on)mogelijkheden. Wat binnen het gesprek met maatschappelijk werk ook centraal staat zijn de verwachtingen. Wat verwacht u van horen met een CI? En zijn deze verwachtingen reëel? Het is belangrijk dit te bespreken, zodat u als mogelijk toekomstige CI-drager een weloverwogen keuze kan maken.

Tijdens de revalidatie

Zodra uw CI geplaatst is begint u aan een intensieve revalidatiefase. Dit is een spannende, maar vaak ook een intensieve fase waarbij u langzaam toewerkt naar een nieuwe manier van horen.

Tijdens deze periode kunt u ook een beroep doen op maatschappelijk werk als de revalidatie niet loopt zoals u het had verwacht. Na 5 weken is er standaard een gesprek met maatschappelijk werk om de eerste periode te evalueren. Als dan blijkt dat er meer begeleiding nodig is, kan dat worden ingepland.

Dus, als u behoefte heeft aan extra begeleiding tijdens de revalidatie of daarna, weet dan dat u een beroep op ons kunt doen.

De psycholoog kijkt mee

Soms kan het zijn dat revalideren met een CI toch lastig blijft en dat er andere factoren meespelen die een revalidatieproces in de weg staan. Dan kan het zijn dat het CI-team vraagt of de psycholoog mee wil kijken en denken. Het kan bijvoorbeeld zijn dat stemmings- of angstklachten dermate op de voorgrond staan dat dit het revalideren lastig maakt. Ook kan het zijn dat persoonskenmerken of een bepaalde manier van 'omgaan met problemen' (coping strategieën) belemmerend kunnen zijn in het proces van 'herstel'. De psycholoog voert een intakegesprek met de CI-drager waarin er samen gekeken wordt naar waar deze persoon tegenaan loopt, zijn reactiepatronen, hoe het met de stemming is en of er sprake is van angstklachten. Eventuele nevenklachten kunnen ook aan bod komen, zoals tinnitus, gevoeligheid voor geluid, slaapklachten etc. Ook kunnen vragenlijsten soms helpend zijn om een beter zicht op de situatie van de persoon te krijgen. De conclusies worden samen met het team en de patiënt besproken om hierna samen verder te kijken welke zorg het meest passend is.

Even voorstellen: *Guido Cattani*

Mijn naam is Guido Cattani, geboren en getogen in Italië, woon ik in Nederland sinds 1999 samen met mijn vrouw Paola. Wij kwamen naar Nederland voor een 'korte ervaring in het buitenland'. We hebben hier een huis gekocht en 3 kinderen gekregen die, inmiddels, bijna het huis uit zijn.

In 2008 ben ik van mijn oud beroep als orkestmusicus naar de audiologie geswitcht. Het UMC Utrecht heeft mijn bachelor opleiding audiologie en later een master special educational needs voor kinderen met een gehoor- en/of taalstoornis ondersteund. In Utrecht mocht ik ook ervaring doen op het gebied van CI. Sinds 2 jaar mag ik mijn kennis en ervaring met enthousiasme en toewijding inzetten voor het CI-team Zuid-Oost-Nederland en voor het audiologisch centrum van Adelante in Venlo.

Het mooiste aan CI is dat je als audioloog, samen met de patiënt en zijn dierbaren, betrokken wordt in een avontuurlijk leertraject. In enkele maanden mag je deze mensen begeleiden bij het ontdekken van een nieuwe vorm van gehoor. Geleidelijk zie je de communicatiemogelijkheden weer groeien. Vaak krijg je ook het voorrecht om een kijkje te doen in de persoonlijke en emotionele aspecten van dit leertraject.

Dit werk doe je niet alleen, maar samen met collega's met een verschillende achtergrond.

Even voorstellen: *Kim Douma*

Mijn naam is Kim Douma en ik ben reeds ruim 5 jaar werkzaam als klinisch fysicus – audioloog bij Adelante Zorggroep. In die tijd heb ik de CI-zorg van het CI-Team Zuid-Oost-Nederland vanaf de zijlijn gevolgd. Onlangs is mij de kans geboden om hierin een actievere rol te gaan spelen en wel bij Adelante Zorggroep te Venlo (Blerick). Een kans die ik met beide handen heb aangegrepen! Ik zie hierin een mogelijkheid om mijn jarenlange ervaring met het aanpassen van hoortoestellen, beengeleidings-toestellen en aanvullende (hoor)hulpmiddelen in te brengen in de hoorzorg voor (aankomende) CI-patiënten.

Sander Hendrix en Karen Stemkens hebben afgezwaaaid, Guido Cattani en ik nemen het stokje over. Tot ziens in Blerick!

Redactie

Dit is een uitgave van het Maastricht Universitair Medisch Centrum (MUMC+), Adelante audiologie & communicatie Venlo en Libra Revalidatie & Audiologie, locatie Eindhoven.

Deze nieuwsbrief verschijnt twee keer per jaar.

Redactieadres:
ci.kno@mumc.nl